І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 152. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ИОРК, СУБОТА, 19-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1972 No. 152. VOL. XXIX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

П'ятниця, 18 серпня 1972 р.

ТОРГОВЕЛЬНИЙ БАЛЯНС ЗАЛИШАЄТЬСЯ і надалі дефіцитовим, але вже є познаки, що він починає вирівнюватись. За останнє півріччя торговельний дефіцит становив 2.3 більйона долярів, себто суму, на 800 мільйонів меншу, чим це було в минулому році.

СЕНАТОР-РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ ПОЛ ФЕННІН із Арізони вніс законопроєкт, за яким мала б бути відновлена в ЗСА смертна кара у виключних випадках. До таких належали б: політичне вбивство, повітряне піратство, у висліді якого загинули люди, убивство поліцая. Крім того, карали б на смерть за державну зраду і таких злочинців, які вже були засуджені на досмертну в'язницю й поповнили нове вбивство.

КОМПАНІЯ ЕДІСОНА повідомила, що вона змушена підвищити в Ню Йорку ціни на електрику, і то відразу на понад 16 відсотків. Таке підвищення цін, сказав речник компанії, необхідне для здобуття додаткових фондів на реконструкцію й будову нових джерел електричного струму. Якщо таке підвищення буде затверджене, то Компанія одержить понад 180 млн. долярів надвишки. У гарячі літні дні часто не вистачає електроенергії у великих містах.

ДО НЮ ЙОРКУ ПРИБУЛА МОСКОВСЬКА КОМАНДА „Динамо", яка підряд 10 разів виграла чашу СССР з футболу. Команда відлетіла до Даллесу, де проведе першу гру з американськими футболістами. Совєтськими „динамівцями" командує Л. Яшин, один із кращих їхніх воротарів. Яшин заявив, що „ми щасливі" що це — „перший крок для покращення відносин між спортовцями СССР і ЗСА". Л. Яшин не пропустив на аеродромі нагоди говорити про „обмін" та „покращення відносин", в дусі промов Л. Брежнєва.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ПРОГОЛОСИВ нагороду на 125.000 дол. за інформацію, яка виявила б тайну 54-ох скритовбивств у Північній Ірляндії. Більшість тих жертв знайдено у різних відлюдних місцях пробитих ножами і постріляних, з пов'язаними руками й закритими головами, й у більшості випадків годі доглупатися причини тих звірств. 100 детективів стараються від місяців віднайти вбивників чи підпільний центр, де запляновується ті вбивства.

В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ ОПИНИЛАСЯ справа видалення з африканської Уганди 55.000 азійців, які мають британські паспорти. Британський уряд намагається переконати уґандського президента Іді Аміна, щоб той бодай продовжив тримісячний термін, призначений на виїзд тих осіб. Іді Амін загрозив, що хто з призначених до виїзду не виїде — того посадять до спеціяльно зладженого кацету. Міністер закордонних справ Уганди, Ванум Кібеді, заявив на пресовій конференції в Об'єднаних Націях у Ню Йорку, що азійці з британськими паспортами у 90 відсотках опанували всю торгівлю в Уґанді й винищували нарід високими цінами та вивозили весь зарібок з краю.

АМЕРИКАНСЬКІ БОМБОВИКИ ЗНИЩИЛИ у Північному В'єтнамі новою атакою в минулу середу за 30 миль на північ від Ганою, велику електрівню, яка постачає електричний струм для цілого довкільного промислу. Ту електрівню збомбардовано вже раз, у рейді 25 червня ц. р., але північні в'єтнамці швидко відбудували її. Американські літаки знищили також довгий на 75 стіп залізничий міст за 45 миль на північний захід від Ганою.

В ІЗРАЇЛЬСЬКОМУ ПАСАЖИРСЬКОМУ ЛІТАКУ СТАВСЯ вибух, як літак піднявся вгору з летовища під Римом у дорозі до Тель Авіву. Вибух поранив чотири особи, але не спричинив більших шкід. Все ж, пілот з обережности завернув назад до Риму й приземлився на тому самому летовищі, з якого недавно відлетів був. Фахівці спершу думали, що це був саботаж, а що вірогідно трісла у багажнику літака ґазова лямпа у фотографічному прожекторі одного з пасажирів.

ВІЛЬНИЙ КИТАЙ ОФІЦІЙНО ЗАПРОТЕСТУВАВ проти заміру японського уряду визнати комуністичний режим в Китаї і нав'язати з ним дипломатичні взаємини. Японія відкинула той протест і з свого боку заапелювала до вільних китайців на Тайвані (Формозі), щоб вони зрозуміли ситуацію Японії. Тим часом з Токіо від'їхала назад до Пекіну 208-членна дружина китайського балету, яка від 11 липня ц. р. преводила з великим успіхом турне по різних містах Японії.

Відкрито Вишкільний Табір на Сумівській оселі

Елленвілл, (І. Д.) — В неділю 13-го серпня відбулося тут відкриття Вишкільного Табору „Повстанський Шлях". Відкрив його заступник голови Гол. Управи СУМА мгр Іван Кобаса, головний булавний Юнацтва. Після піднесення прапорів, українського й американського, відспівано український національний гимн і молитву „Боже Великий". Командантом Вишкільного Табору став Ананій Нікончук, бунчужний — Р. Зварич — писар — Христя Шашкевич, кошова — Оля Кормило, кошовий — Ігор Длябога, курінні: Ліда Гаврилюк, Нуся Вох, Ліда Гошовська, Орест Козацький і Юрко Гірняк. Денний наказ прочитала писар Х. Шашкевич. Табор поділений на 4 групи, відповідно до підготованости кандидатів на впорядників. Професор Зенон Саган, як головний виховник, виголосив програмову промову, наголошуючи велике значення доброго вишколу молодих провідників СУМА, що стануть пізніше провідниками народу. Він підкреслив вагу доброго підходу виховників до молодих віком, методи виховання по доброму, без примусу, шляхом самовиховання. У нас не бувало й немає „прірви між поколіннями", але передача досвіду і знання від старших до молодих у дружній атмосфері, серед взаємного зрозуміння і співпраці з обох сторін.

Викладовцями йменовані: проф. З. Саган (психологія, методика й педагогія), проф. І. Вовчук (вибрані теми з новітньої історії України), проф. Ст. Демчишин (практичний підхід до географії, мгр Мотря Богатюк (культура - література), д-р М. Богатюк (економічна географія України), ред. В. Левенець (визначні українські постаті з 20 століття), д-р М. Климишин (найновіша історія України), мгр М. Длябога (спів, ведення хору), мгр І. Кобаса (сумознавство: Історія СУМА, література, таборництво), Мих. Фурда (організація юнацтва, практична діяльність СУМА). Медсестра — Д. Степаняк.

Вкінці відбулася дефіляда 155 учасників і учасниць табору перед командою й виховниками. Табір розрахований на три тижні.

В понеділок, 21 серпня починається Конвенція Республіканської Партії, радикали і пацифісти готуються до демонстрацій

Маямі Біч, Флорида. — Тут закінчується підготова до цьогорічної Конвенції Республіканської Партії, яка почнеться в понеділок 21-го серпня ц. р. увечері. Протягом останніх днів у Маямі Біч радили різні конвенційні комісії, як також Республіканський Крайовий Комітет, який опрацював і схвалив новий правильник відбування Республіканської Конвенції в 1976 році і кількість її складу. В цьому пляні збільшено представництво тобто кількість делеґатів на Конвенцію від десяти південних стейтів на яких 54 відсотки і представництво десяти стейтів Нової Англії і середніх атлантійських стейтів на 38 відсотків. Головним кандидатом на номінацію є президент Ричард М. Ніксон, проти якого мабуть не буде інших кандидатів, бо його контркандидат у правиборах конґресмен Пол Н. МекКлоскі, який здобув в пересічному всього 5 відсотків голосів, не зможе згідно з новими правилами добиватися номінації на конвенції. Республіканським кандидатом на віце-президента залишається, згідно із заявою президента Ніксона, дотеперішній віце-президент Спіро Еґню. В Маямі Біч почали збиратися вже різні радикальні і пацифістичні групи з метою проведення протестних демонстрацій проти війни у В'єтнамі і проти президента Ніксона. Зокрема ці групи плянують припинити рух на вулицях міста і доїзд до конвенційної залі на той день, коли президент Ніксон буде проголошувати свою згоду на номінацію, тобто в середу увечері.

Зіґлер стверджує, що місія Салінджера може пошкодити справі миру

Вашинґтон. — Представник уряду през. Ніксона, пресовий секретар Білого Дому Роналд Л. Зіґлер виступив з засудженням заініційованої демократичним номінатом сен. МекҐоверном акції безпосередніх розмов з північнов'єтнамськими комуністами і зокрема контактів представника сен. МекҐоверна П'єра Салінджера з представниками комуністичного режиму Північного В'єтнаму. Салінджер, колишній пресовий секретар Білого Дому за Кеннеді і Дхансона, як відомо відбув з доручення МекҐоверна дві зустрічі з провідниками комуністичної делеґації на паризьку конференцію і говорив з ними про можливість закінчення війни у В'єтнамі та про звільнення американських полонених. Займаючи становище до місії Салінджера, Зіглер заявив, що цього роду заходи і спроби, ведені без порозуміння з Урядом, можуть видатно пошкодити заходам самого ж Уряду і починам Президента для встановлення миру. Обороняючи Салінджера, демократичний кандидат на Президента сен. МекҐоверн заявив, що Салінджер тільки розвідував про евентуальну можливість звільнення американських полонених з комуністичного полону і що куди більшу шкоду для мирових заходів през. Ніксона можуть спричинити ведені Президентовим дорадником Генрі Кіссінджером переговори з тими ж північнов'єтнамськими комуністами.

Дін Раск заперечує твердження Шрайвера, що през. Ніксон міг закінчити війну в 1969-ому році

Сан Франціско. — Колишній державний секретар Дін Раск, що керував Державним департаментом ЗСА за демократичних президентів Кеннеді і Джансона, заперечив рішучо поставлене урядуючим демократичним кандидатом на віце - президента Сарджентом Шрайвером твердження, що през.Ніксон міг закінчити В'єтнамську війну вже в 1969 році, яле ж не скористав з цієї нагоди і з тодішньої готовости в'єтнамських комуністів договорюватися про мир. Дін Раск заявив, що, не зважаючи на те, що південнов'єтнамські комуністи вивели деякі свої з'єднання з Південного В'єтнаму в 1968 році, протеж вони не виявили найменшого натяку на те, що вони готові хоч би тільки договорюватися в справі миру. Склав свою заяву Дін Раск для телевізійної передачі у зв'язку з конвенцією Американської Асоціяції Адвокатів, яка відбувається в Сан Франціско. Він ствердив також, що серед службовців державного департаменту були різні інтерпретації північнов'єтнамської ініціятиви з виведенням деяких частин з Південного В'єтнаму, але в'єтнамські комуністи не виступили щодо цього з ніякою заявою під час паризьких переговорів. Ствердив також Дін Раск, що Сарджент Шрайвер, який був в 1968 р. і на початку урядування през Ніксона амбасадором ЗСА у Парижі, був докладно поінформований про все що діється у В'єтнамі — і про стан на фронті, як також про ситуацію у паризьких переговорах.

Палата Репрезентантів обмежила суди в справі примусового „автобусування" шкільних дітей

Вашинґтон. — У четвер 17 серпня ц. р. Палата репрезентантів схвалила законопроєкт, який обмежує суди у видаванні нових розпорядків про примусове перевожування дітей до шкіл автобусами на дальшу відстань. Це „автобусування" було здійснюване донедавна на основі судових наказів з метою десеґреґації публічних шкіл. За схвалення цього законопроєкту голосувало 282 конґресменів і проти 102. В законопроєкті передбачена можливість перевірки також уже давніших виданих судових розпорядків, щоб встановити, чи вони відповідають вимогам нового законодавства. Схвалений був теперішній законопроєкт після довгих дебат і заперечень з боку деяких ліберальних конґресменів, які заявляли, що постанови цього законопроєкту суперечать давніше схваленим законом про цивільні права. Схвалено новий законопроєкт згідно з напрямними Уряду през. Ніксона в цій справі. Він буде ще переданий на розгляд Сенату, але ж вигляди на його схвалення там не надто певні.Найгостріше проти здійснювання десеґреґації шкіл з допомогою судових наказів виступив демократичний конґресмен Джеймс Дж. О'Гара з Мичиґену.

Кіссінджер перевів дві довгі розмови з президентом Південного В'єтнаму

Сайґон. — Асистент президента Ніксона для справ крайової безпеки, Генрі Кіссінджер, перевів дві довгі розмови з південно-в'єтнамським президентом Нгусном Ваном Тіє, при чому американські кола потвердили, що ті розмови стосувалися американсько-комуністичних переговорів у Парижі. Тому, що друга розмова, переведена у четвер 17 серпня вранці (в Сайґоні було тоді вже 18-го серпня) не була спершу плянована, то політичні кола у Сайґоні добачили у цьому ще один доказ, що ті наради стосувалися якихсь нових можливостей замирення з в'єтнамськими комуністами. У нарадах з Нгусном Ваном Тіє взяли участь з американського боку також амбасадор Елсворт Банкер і асистент Кіссінджера Вінстон Лорд і так само південно-в'єтнамський президент мав двох прибічників. Ту розмову Кіссінджера з президентом Тіє попередила близько тригодинна конференція в американській амбасаді, в якій взяли участь — крім Кіссінджера й амбасадора Банкера — ще командир американських військ у В'єтнамі генерал Фредерік Вейянд і генерал Джон Фоґт, командир летунства Сьомої фльоти, стаціонованої тепер на водах Тонкінської затоки. Кіссінджер відмовився сказати журналістам будь-що про свої наради у Сайґоні. Він повернеться під кінець цього тижня до Вашингтону, де негайно складе звіт президентові Ніксонові, ще поки Ніксон поїде до Маямі Біч на конвенцію Республіканської партії, яка починається 21 серпня ц. р. Тим часом у провідному комуністичному щоденнику у Північному В'єтнамі, „Ньян Дан", появилася велика стаття з різкою критикою на адресу Пекіну і Москви за їх ніби компромісовість і примирливість супроти Америки. Хоча у тій статті не називається за іменем Комуністичного Китаю ані Совєтського Союзу, проте критика того часопису звернена виразно на їх адресу. Своєю згодою на „мирне співіснування" з Америкою вони буцім-то відступили від принципів комуністичного революційного руху та скріпили „американський імперіялізм" в його дальших намаганнях накласти на „свободолюбні" народи Південної Азії своє ярмо. Американські коментатори добачають у теперішній появі тієї статті стрбування північно-в'єтнамських комуністів політичною ізоляцією, в якій вони опинилися після подорожей Ніксона до Пекіну і Москви.

Ніксон плянує залишення війська ЗСА в Европі — МекҐоверн відкликання

Вашинґтон. — Найближчий бюджет оборони, що його приготовляє Уряд президента Ніксона, не передбачує ніякої поважнішої редукції американських збройних сил в Европі найменше до половини 1974 року. Той бюджетовий племінар буде переданий Конґресові в січні 1973 року без уваги на вислід листопадових виборів. Однак на випадок виборчої перемоги сенатора Джорджа МекҐоверна бюджет оборони підляже основним і радикальним змінам, також у пункті, що стосується видатків на американські війська в Европі. Є їх там тепер 305.000, і сенатор МекҐоверн порукає зменшити те число до кругло 130.000. Секретар оборони Мелвін Лерд, як речник президента Ніксона в справах оборони, звернув увагу, що всякі зміни у силі американського війська в Европі можливі тільки на базі порозуміння з СССР щодо обопільної „збалянсованої" сили військ держав Атлантійського Союзу (НАТО) і комуністичних членських держав так званого Варшавського пакту. Мелвін Лерд виключив теж будь-яке поменшення американських військ в Европі без попередньої виразної згоди на це збоку американських союзників з НАТО. Пляновані сенатором Джорджем МекҐоверном редукції у бюджеті оборони стосуються не тільки числа наземного американського війська й летунства у Середущій Европі, але й Шостої фльоти на Середземному морі. Це спричинило різкі голоси критики збоку південно-европейських держав — Еспанії, Португалії, Італії і Греції — які вважають, що послаблення американської сили на Середземному морі збільшило би автоматично загрозу для них збоку Совєтського Союзу, який негайно виповнив би створену Америкою „пустку".

У Парижі помер великий французький письменник Жюль Ромен

Париж. — У шпиталі в Парижі помер після довгої й важкої хвороби у понеділок 13 серпня великий французький письменник Жюль Ромен, проживши 86 років. Про його смерть і похорони нічого не повідомляли в пресі, перші вістки з'явилися тільки після того, як тлінні останки були поховані на кладовищі Пер-Ляшез, де поховано багато видатних французів. Твором життя покійного письменника був великий роман під назвою „Люди доброї волі", найбільш маєстатичний твір у новій літературі, що поставив Ж. Ромена поруч із такими світової слави письменниками, як Бальзак, Золя, Пруст. Над цим твором він працював з 1931 до 1946 року. Роман „Люди доброї волі" був перекладений на кілька мов, у тому й на англійську, і вийшов у ЗСА в 14 томах, що разом складають 6 400 сторінок і нараховують 3 мільйони слів. Крім слави письменника-романіста, Жюль Ромен був відомий також як драматург, особливо за його сатиричну п'єсу „Пан Кнок, або ж тріюмф медицини", і як поет, автор оригінальних, витончених віршів-медитацій. Але головним завданням свого життя Жюль Ромен вважав великий епічний твір, який і розпочав, коли мав уже 45 років, добре пізнавши й вивчивши життя Франції і цілої Европи.Над твором „Люди доброї волі" працював у Франції в Парижі і під Парижем у своєму будинку з 18-го століття, і на еміграції в ЗСА. Член Французької Академії Безсмертних з 1946 року і один час президент світового ПЕН-клюбу, він все таки не був популярний серед письменників, які вважали його занадто холодним і замкненим у собі. Другу світову війну Жюлі Ромен майже всю провів на еміграції в ЗСА і в Мехіко. У романі-епопеї „Люди доброї волі" Жюль Ромен охопив 25 років життя Франції й Европи, починаючи від 1908 року з дня 6-го жовтня, і закінчуючи 7-м жовтня 1933 року. У 1930-х роках на українську мову були перекладені й опубліковані в Україні два твори Жюль Ромена: „Атака автобусів" та „Доногоо-Тонка". Згодом совєтське літературознавство обвинувачувало його в переході на „реакційні позиції".

Депортовані до Середньої Азії татари добиваються свого повернення на Крим

Москва. — Яких двадцять тисяч кримських татарів, депортованих за Сталіна із Криму в різні совєтські республіки в Середній Азії, підписали, згідно з одержаними тут повідомленнями від поінформованих кіл, петиції до совєтського уряду й партії з вимогою дозволити їм на організований поворот до їх колишніх земель на Криму над Чорним морем і відновлення автономічної Кримської республіки, що була створена ще за Леніна. У другій такій петиції, адресованій до уряду СССР і до Центрального Комітету Комуністичної Партії Совєтського Союзу, що її підписало 18 осіб, татари домагаються припинити політичний терор і національну дискримінацію у відношенні до кримських татарів. Ініціятори тієї акції з допомогою петицій сподіваються, що їм пощастить зібрати ще яких сто тисяч підписів татар, що їх депортовано в період сталінського терору за те, що татари на Криму мали нібито співпрацювати з окупаційним німецьким режимом. Теоретично кримські татари були реабілітовані в 1967 році і з того часу повели інтенсивну акцію за своє повернення на Крим. У своїх теперішніх петиціях депортовані татари, поселені здебільшого в Казакстані та в Узбецькій і Таджикській республіках Середньої Азії, нав'язують до 50-річчя створення Совєтського Союзу, до якого були інкорпоровані різні народи і племена і стверджують, що 1972 рік повинен бути зворотною точкою в установленні справедливости і в розв'язці національного питання. В Середній Азії живе сьогодні яких 300 тисяч татар, з-поміж яких всього яким двом тисячам родин пощастило, не зважаючи на всякі труднощі, повернутися на Крим. Депортовані татари відбувають кожного року демонстраційні відзначування свого виселення з Криму. Щирим прихильником і пропагатором повернення татарів на Крим був ген. Петро Григоренко, українець, який перебуває тепер в совєтській лікарні для божевільних, ув'язнений за свої заходи в справі повернення татар на Крим.

Тридцять українських пластунів з Австралії прибули до ЗСА

Ню Йорк. — В середу 16-го серпня на летовище Кеннеді прилетіла група українських пластунів і пластунок з Австралії на Ювілейну Міжкрайову Пластову Зустріч, що починається 20-го серпня на Пластовій Оселі „Вовча Тропа". Цю найбільшу делеґацію з-поза границь ЗСА привітали на летовищі представники Пластового Проводу, а це: пл. сен. Ольга Кузьмович — голова Головної Пластової Ради, пл. сен. Ігор Гриневич — голова Крайової Пластової Старшини в Австралії, пл. сен. Юрій Ференцевич — представник Головної Пластової Булави і представники Крайової Пластової Старшини в ЗСА пл. сен. Павло Дорожинський, пл. сен. Іванна Ганкевич і пл. сен. Андронік Копистянський та пл. сен. Роман Рогожа — станичний Пластової Станиці в Ню Йорку, як також група пластунів і пластунок з Ню Йорку та родини приїжджих.

Пластуни і пластунки з Австралії приїхали під проводом ст. пл. Романа Дехнича, ст. пл. Марти Стельмахів і ст. пл. Миколи Пика в числі 14 юнаків і юначок, 7 старших пластунів і 10 сеніорату. Між ними є представники пластунства в Мельборні, Сіднею, Аделяїді та Джілонгу, які зі своїми прапорами та знаменами будуть репрезентувати на Зустрічі 800 пластунів і пластунок Австралії. Після короткої затримки в Гонолюлю група прилетіла з Лос Анджелесу і в Ню Йорку є гостями Пластової Станиці. В часі ЮМПЗ „австралійці" відвідають Союзівку та Гантер, Н. И., а після закінчення Зустрічі будуть перебувати серед пластунів в Торонто і Ню Йорку, Вашингтоні, Чикаго і Лос Анджелесі. 6-го вересня група повертається до Австралії Це вперше після нового українського поселення на нових континентах, приїхала з далеко віддаленої Австралії така велика група молодих українців, щоб підкреслити одність думки та одність своєї пластової організації в ювілейне відзначування її 60-літнього існування.

Гості з Австралії відвідали УНСоюз і „Свободу"

Джерзі Сиmі, Н. Дж. — У четвер 17 серпня Головний Уряд УНС і редакцію „Свободи" відвідало подружжя п-во Андруховичі з Австралії, які прибули з групою пластунів у кількости 30 осіб із тієї далекої країни на Ювілейну Міжкрайову Пластову Зустріч. Дир. Ярослав Андрухович з Аделаїди із дружиною Євгенією, активною в Союзі Українок Австралії, відбули інформаційну розмову з президентом УНС Иосипом Лисогором та з окремими членами редакції „Свободи". П-во Андруховичі, пластуни - сеньйори, мають в Аделаїді власне підприємство, будинок - захист для старшого віку людей, на понад 35 осіб, серед яких не раз уже були старші українці. У бібліотеці для мешканців дому є український відділ, для них приходить українська закордонна преса. Дир. Андрухович провадить культурницьку працю, головно з сумівською молоддю, зорганізовує в Аделаїді мистецько - розвагові вечори, концерти, вистави тощо. З рамени Української Антибольшевицької Ліги він є відповідальним за проведення в Аделаїді протестаційної моторкади 14 жовтня ц. р., коли по всій Австралії відбудуться такі ж протести на відзначення 40-річчя штучно створеного Москвою в Україні голоду в 1932-33 роках. П-во Андруховичі прибули в товаристві кінопродусера Ярослава Кулинича з його дружиною і синком, які раніше жили в Австралії.

У Марокко відібрав собі життя міністер оборони

Рабат, Марокко. — Військовий міністер, 48-мирічний генерал Мохаммед Уфкір, який був неначе правою рукою короля Гассана II, застрілився, мабуть, заламавшись нервово після нового атентату на короля Гассана й нової — невдачної — спроби військового перевороту три дні тому. Що це було самогубство генерала Уфкіра, вказує на це його бажання покінчити з собою вже в липні 1971 року, коли 1 000 кадетів перевели були наїзд на літній палац короля, саме тоді, коли там відбувалося при чому яких 100 осібчгк ся велике прийняття для рідних і закордонних гостей, при чому було вбитих яких 100 осіб, поки винищено й виперто наїзників.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issue combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Філософія" злиття націй

Виходить собі у Києві журнал-двомісячник „Філософська Думка", відновлений у 1969 році після понад сорока років невиходу, спричиненого повним припиненням будьяких філософських досліджень в Україні протягом 1930-1950-их років. Появляється цей журнал, як орган Інституту філософії Академії Наук Української ССР і більшість друкованих у ньому статтей та праць стосуються т. зв. ленініяни, тобто писань Леніна на найбільш несподівані, а то й далекі для його основних зацікавлень теми, навіть такі, як природознавство та атеїзм.

Крім деяких цінних причинків і публікацій з історії філософської думки в Україні в минулі сторіччя, в журналі друкуються здебільшого пропагандивно-агітаційні матеріяли інколи без будь-якого філософського чи й наукового значення. До таких треба зарахувати надруковану в числі 2-му „Філософської Думки" за березень-квітень 1972 р. статтю „наукового редактора" цього журналу Валентини Гончарової на тему „Радянський народ — нова історична спільність людей".

Розрізняючи між двома поняттями „нація" і „народ", авторка намагається довести у своїй статті безглузду, подиктовану їй партійними пропагандистами, теорію про те, що в Совєтському Союзі вже виник і розвинувся якийсь . . . „радянський народ" — „нова історична спільність", що складається з багатьох націй і народностей. Покликаючись не тільки на постанови XXIV з'їзду КПСС, але й на теорії Леніна про неминучість „не тільки зближення націй, але й злиття робітників усіх національностей даної держави в єдиних пролетарських організаціях", В. Гончарова намагається доводити, що „народ — це спільність, яка ґрунтується на виробничо-трудовій діяльності і революційній, клясовій боротьбі за комуністичні ідеали", і що „злиття трудящих у єдиній радянській країні" зумовлює, на думку Леніна, „майбутнє злиття націй". Вона передбачає навіть, що за прикладом Совєтського Союзу підуть і інші „соціялістичні країни" і встановлять у себе „єдину систему соціялізму, держави, партії, політики, світогляду".

„Філософські" побожні бажання, чи пак маячіння Гончарової і подібних їй „теоретиків" заперечила й заперечує сама ж таки підсовєтська дійсність із усе міцнішим розвитком національних прагнень й усе більшим опором поневолених Москвою народів, в тому числі українського, грузинського, балтійських та багатьох інших проти пропаґованого Кремлем нівеляційного „злиття націй" і здійснюваної ним русифікації.

Життя понад стан

Прикро сталося, що схвалений Конґресом закон про асиґнування на потреби здоров'я, освіти й суспільної опіки суми 30,500,000,000 дол. зустрівся з „вето" президента Ніксона, що його зараз потім Палата Репрезентантів не всилі була заперечити. Тому ледве чи зможе Конґрес схвалити новий бюджет для Департаменту здоров'я, освіти й суспільної опіки в найближчих тижнях.

Але ця справа ще прикріша тим, що такі найбільш людські справи, як здоров'я, освіта й потреби старших віком, незаможних і безробітних людей, використовується для партійних цілей. Президент Ніксон виправдував своє „вето" фактом, що у тому законі призначено 1,800,000,000 дол., не подавши джерел на їх покриття. Далі, у тому законі знехтувано збалянсування федеральних фондів стейтам на потреби суспільної опіки, що погрожує видатком на 2,400,000,000 дол. більше ,як це передбачав бюджетовий прелімінар з січня цього року. Словом, призначається більйони — без покриття. Очевидно, що таким покриттям могли б стати нові податки, проти чого рішуче наставлені й так прерізними безпосередніми й посередніми податками обтяжені громадяни, — або ощадності з інших ділянок державної господарки. Не завдавши собі труду знайти фінансове покриття на ті з щедрої руки призначувані більйони, законодавці очевидячки мали на увазі — вибори: знайти собі признання від виборців, що вони, мовляв, дбають за здоров'я, освіту й суспільну опіку громадян, а тільки Президент не має для тих справ зрозуміння і витрачає гроші радше на В'єтнамську війну . . .

Очевидно, це пахне демагогією, бо згідно з прастарою правдою, в державному бюджеті треба балянсувати видатки на „гармати й масло". Проблема війни-миру — окрема велетенська проблема, яку годі розв'язувати під кутом придбання або втрати виборчих голосів. А в державі зобов'язує та сама засада ,що й в кожній родині: жити можна і треба відповідно до засобів, — жити не можна понад стан, бо хоч є безліч добрих, корисних речей, що їх варто би мати, треба відмовитися від них, коли їх придбання погрожує банкрутством. Журба за потреби громадян мусить покриватися з журбою за здорову фінансову господарку. Інакше — це життя понад стан, це банкрутство, і найпершим обов'язком Президента ЗСА є протидіяти йому.

В. Гірчак

ПАРАДОКСИ НАШИХ ДНІВ

Це окремі мої думки з приводу різних сучасних „парадоксальних" явищ і подій переважно політичного характеру.

Демократія і голос народу

Як відомо, про свою „найпередовішу в світі й ув історії демократію" галасують на ввесь світ большевики. Під час другої світової війни, коли Америка була в спілці з большевиками, в американській пресі частенько писано про „дві великі демократії" — американську й большевицьку. Про суть тієї й тієї демократій свідчать, між іншим, „голоси народу" там і тут. З Радіо „Київ" я чув „голос" однієї київської робітниці про „світове значення" недавньої наради Брежнєва з лідерами „братніх" комуністичних партій у Криму. З урядової радіостанції „Голос Америки" я чув інформацію про „голос" американської артистки, виголошений через ганойську радіостанцію, яка (артистка) закликала американських вояків не виконувати бойових наказів своїх командирів, а нещодавно з „Голосу Америки" я чув про виступ через ту ж ганойську радіостанцію колишнього американського міністра юстиції Кларка з обвинуваченням свого Уряду в руйнуванні північнов'єтнамських гребель. Чи виступ київської робітниці й цих американців — рівнозначні „голоси народу"?

Диктатура пролетаріяту

Офіційна диктатура пролетаріяту існує в СССР, але на практиці всі політичні економічні, культурні й усякі інші справи вирішує одноосібно Брежнєв на нарадах у Криму чи десь інде. На Заході, наприклад, у Франції, в останні дні урядування Ш. де Ґолля робітничий страйк не тільки спаралізував був усе політичне, економічне й мілітарне життя країни, а й мало не вчинив державного перевороту. Те саме не раз було в Англії раніше, а тепер тільки сорок дві тисячі портових вантажників посадили на голодну харчову пайку 60 мільйонів передусім найбіднішу „пролетарську" частину англійців. Де справжня диктатура пролетаріяту?

Королі й президенти

Королів залишилося на світі небагато вже — в Англії, в Бельгії, в Голляндії в Норвеґії, в Швеції, а може ще в якомусь там Зулуланді, в мініятюрній країні, що стала самостійна після занепаду Британської імперії. Та й яка в тих королів влада? От коли англійський король Едвард поклав був одружитися з удовою некоролівського походження, то мусів зректися свого титулу й „посади". Коли грецький король спробував був „бришкати", заявити про свою „владу", то мусів тікати з Греції. А от у „республіці" СССР Сталін міг стинати мільйони людських голів, винищувати цілі народи — і спокійно дожити аж до своєї природньої смерти, аж поки його не взяв грець на його „близькій (до Москви) дачі". Один з полковників королівської армії Лівії, скинувши свого короля з престолу, не тільки сів на той престол з титулом „президента", а й „самостійно" вирішив ліквідувати цю державу та приєднати її територію до Єгипту. До речі, якщо мати на увазі отой випадок із одруженням англійського короля, то можна згадати той факт, що цей лівійський „президент", побачивши незабаром після перевороту дві гарні дівчини, одружився з ними обома без будь-яких перешкод. А як хто скаже, що це він міг учинити, як мусульманин, то можна згадати факт, що недавно померлий голова християнської секти мормонів тут, в Америці, мав, кажуть, до двадцяти жінок (хоч у ЗСА навіть двоженство заборонене законом). Чи це не був некоронований корольок? І взагалі хто із згаданих вище персон — король, а хто президент?

Держави-супутники

Звичайно за такі держави уважають сучасні Польщу, Чехо-Словаччину, Східню Німеччину, Угорщину, Румунію й Болгарію. Але насправді це не держави-супутники СССР, а підпорядковані, здебільшого й окуповані (за винятком Румунії й Болгарії) території. З огляду на це в них немає й не може бути своєї ні внутрішньої, ні зовнішньої політики. Тим то хибно пишуть про них у пресі в такому сенсі, що, мовляв, у Польщі Ґерек подбав про добро трудящих, виправив помилки Ґомулки, чехо-словацький Гусак, всупереч власним заявам, що не буде судити тих, які його свого часу визволили з в'язниці, тепер судить своїх визволителів. Писавши так, люди забувають, що на окупованих територіях діє окупант, у цьому разі Москва! А от явище іншого порядку. Коли проголошено державу Ізраїль, американський президент Г. Труман зірвався опівночі з постелі, щоб визнати цю нову державу. Не зважаючи на те, що після тижневої ізраїльсько-арабської війни і окупації Ізраїлем арабських земель, ЗСА приєдналися до постанови Об'єднаних Держав (не „націй", а „держав"!) про те, щоб Ізраїль звільнив загарбані землі, той (Ізраїль), як кажуть, і вухом не веде, дарма що його „супутницька" залежність від Америки безсумнівна. Отже, треба подумати про те, що таке держава-супутник!

Суди й судова справедливість

Як відомо, в СССР позасуджувано на великі реченці ув'язнення людей за написання чи тільки за читання невиразних у розумінні „антирадянщини" статтей, таких, як от, наприклад, есеї В. Мороза. В Америці звільнено від обвинувачення Анджелу Дейвіс в тому, що вона передала злочинцям аж три револьвери, якими убито навіть суддю. У цьому останньому випадку виникає й інше питання: чи Анджелу звільнено тому, що вона невинна, чи тому, що це був організований злочин, і суддя та присяжні боялися за свої життя? Але американці пишаються цим випадком як виявом судової справедливости! А декотрі з борців за справедливість у вільному світі навіть звертаються до неї з проханням допомогти чехословацьким в'язням у їх визволенні! Де тут справедливість, а де несправедливість?

Засоби інформації

Коли на Україні заарештовують і засуджують людей на багато років, світова преса, зокрема й американська, та радіостанції, зокрема й „Голос Америки", здебільшого мовчать, а коли одного американського журналіста жидівського походження затримано було під час його гостювання в одній жидівській родині в Москві на півгодини, а тих господарів на дві години, то про це кричали всі радіостанції світу і „Голос Америки" інформував про цю „страшну" подію мало не дві доби. Отже, як бачимо, є інформації — і інформації! Але я тут не маю на увазі свідомої комуністичної дезінформації, бо вона не входить у поняття інформації.

Я подаю ці факти та мої думки на роздум нашим читачам. Звичайно, це тільки деякі, далеко не всі парадокси нашої сучасности. І їх слід у нашій пресі занотовувати.

Вибух в ізраїльському літаку недалеко Риму спричинила годинникова бомба

Рим. — Слідство виявило, що вибух, який 16 серпня ц. р. стався в ізраїльському пасажирському літаку коротко після його відлету з летовища під Римом, був розривом годинникової бомби, всупереч первісній гіпотезі, що це трісла лямпа у фотопрожекторі одного з пасажирів. Стверджено, що та невеличка годинникова бомба була приміщена у патефоні, що його два молоді араби, які представились як „іранські" студенти, подарували „на пам'ятку" двом 18-тирічним англійкам, з якими познайомилися у Римі. Коли поліція повідомила ті англійки, що це в їхньому багажі стався той вибух, вони розплакалися і виявили поліції всі подробиці, як ті їхні випадкові приятелі обдурили їх і використали для своїх цілей. Італійська поліція ствердила вже тотожність обох молодих арабів та знайшла в їх помешканні у Римі докази на зладження там тієї годинникової бомби. Змовники втекли, коли почули, що атентант на літак не вдався. Ті англійські дівчата мали світлини обох арабів, зроблені на пляжі, і міжнародна поліція розшукує змовників. Вибух годинникової бомби не спричинив катастрофи літака тільки тому, що ізраїльська летунська компанія вставила була у стіни багажника сталеві плити.

Ірена Книш

КОВТОК У ГОРЛІ

(II)

На радість своїм грошодавцям вирікся своєї мови Гоголь і вивів у світ московську літературу, хоч і зазнавав невдячности: мовляв, він осміяв у своїх творах москалів. Проте, був із нього задоволений запізнений збирач усієї Росії Бєлінський (за Герберштайном-Флетчером назву Росія пояснювали словом „Роз-сєя", тобто треба збирати москалів-роз-сєян, „в розсіянні сущих" . . .). Бо цей московський шовініст найперші свої наскоки звертав на мову. Для власної психічної потреби вигадав на підставі філософії Геґеля теорійку, що Росія має вести всесвітньо-історичний рух і на звалищах европейської культури гряде майбутнє Росії. Ці маніякальні твердження — цікаві з клінічного боку — жарили в ньому осатанілу ненависть до українства. Якби мав владу, робив би з Україною те саме, що божевільні Івани в Новгороді. Українці для нього не нарід, бо для нього народи ті, що прагнуть і вміють обернути інших у своїх рабів, — тобто імперіялісти. „Злиття навіки з єдинокровною Росією", — ось чого він бажав для України. (Рецензія на „Історію Малоросії",т. I-IV Миколи Маркевича, Москва 1842, в збірному виданні творів Бєлінського). Тому поява Шевченка кинула його в делірію. Він пробував спершу хитренько й улесливо намовляти його на російську мову, коли ж після „Гайдамаків" і „Сну" пересвідчився, що Шевченка не „проковтнути", оскаженіло сипав у своїх писаннях вульґаризмами про нього: „плохой піїт", „осел", „дурак", „пошлец", „хахлацкий патріот". Не жаль йому заслання: „Я б його не менше засудив!" . . . Те саме й до інших українських патріотів. От, наприклад, Куліш: „Какая свінская фамілія!", „Скатіна із хахлацкіх ліберaлів!" . . . „Ех, те мнє хахли! . . ." і т. п.

Бєлінський є ворог найбільш куцої автономії для народів під московською кормигою, це найзахланніший представник т. зв. буржуазного націоналізму, це типовий буржуй за спиною царів і деспотів. І цього шовіністичного імперіяліста-глитая величають у Совєтському Союзі як взір „демократа", а в Україні надають його ім'я педагогічним інститутам. Величний виховний ідеал! Крім того в коментарях до творів Бєлінського називають його оборонцем української мови й культури. (В. Г. Белинский, Полное собрание сочинений, изд. Акад. Наук СССР, Москва, 1956. Пор. І. Коляска: „Two years in Soviet Ukraine", Toronto 1970, 85-87).

А втім, „корисне затаювання й конечне підроблювання" — старі методи царату. До них належить і остання афера туриста Добоша. На тій же самій сторінці „Радянської України", побіч братання з капіталістичною потугою нуклеарної зброї, надруковано грізні алярми про „злочинця" на службі розвідки тієї потуги. Докази? Малозначні й дріб'язкові „документи", що ними є відомі твори, до того друковані в совєтській пресі. Чому Добоша випущено? Бо з ним треба було б робити відкритий суд. А тоді слід було виявити суть тих „наклепів" на Совєтський Союз, про які згадувала його заява на пресконференціях. Чого ж цього уникати? Адже то могло вдарити по наклепниках, т. зв. буржуазних націоналістах. Чому в Америці не бояться наклепів і друкують усілякі? Бо громадянство має змогу відрізняти їх від правди. Натомість страх КҐБ перед розкриттям суті тих наклепів на Совєтський Союз підсуває здогад, що ті наклепи можуть виявитися абсолютною правдою. Це теж указує, що старі московські засади далі панують: мовчання конче потрібне для утиску при самодержавстві. Як заважують знавці, порушення мовчанки тут не тільки недискретність, але — державна зрада. Отож „малчать і нє разсуждать!" З тих причин і зрозуміле цькування Романа Андріяшика, талановитого автора оригінального роману „Полтва". Він відобразив польську окупацію в Західній Україні, а це може нагадати — сучасну. Тож краще не допускати твору до читача. Натомість туристи з СССР (взяти б хоча останнє число „Вітчизни" з липня ц. р., вболівають над станом української мови й культури на еміґрації, над дилетантизмом початківців у літературі, що „без батьківщини одірвані від джерел мови й культури", наче б в Україні бракувало графоманів, а українська мова домінувала й вирощувала молодь на нашій землі, або якими мовними правами можуть величатися п'ять і півмільйона українців, що живуть поза УССР по цілому Совєтському Союзі: їхня творча продукція рівняється нулю. З очевидних причин такі порівняння не беруть вони до уваги . . .

А тимчасом усупереч ґрандіозним містифікаціям, усім підступам, фальшивим „каяттям" цинічних кар'єристів, штучним правописам, лявіні обмосковлювання („Якщо будете вивчати російську мову, то ми вас пустимо до ваших міст" обіцяє якийсь Переведенцев, пишучи, про переселенчий рух", „Экономика", Москва, 1967, стор. 99-118), всупереч усім ґанґстерським методам переслідувань — українська мова не дає себе угробити, а глибинні рухи опору застрягають у горлах імперіялістичних глитаїв.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

З НАШИХ БУДНІВ

БІДА З ДОВКІЛЛЯМ

Якось недавно автор цих рядків гув на телевізійній програмі (канал г. 13), як мудрі люди говорили про заповітрення повітря або так звану „полюцію". В дискусії брали угасть вгені екологи, експерти цього діла, і вживали такої закругеної термінології, що підписаний — „табуля раза" в цьому питанні, не в усьому, ріг ясна, акуратно розібрався. Та поскільки про цю полюцію й екологію всі тепер пишуть і говорять, вгені і недовгені, то тому й підписаний не мав би забрати слова в цій матерії?

Із підсумків двогодинного майже панелю виходить ясно, як на лопаті, що екологія — це велика заморока й розболиголова. Хог дискутували, рахували, самі експерти, то й вони не могли передбагити, скільки десятків років гасу забере цей капітальний ремонт — відгищення нашого довкілля. Вже й нігого говорити про кошти — скільки більйонів долярів прийдеться на той бизнес витратити! Та воно й не диво: як тільки людина вилізла з пегери ги спустилася з дерева, вона тільки й те робить, що своєю „тьохнікою" занегищує... землю, небо, повітря, рігки, моря, океани. Тож і не може статися таке гудо, щоб якийсь там еколог сказав собі „гокус-покус" і зразу привернув нашу Землицю до її первісного-дівигого стану.

Але тут виринає ще одна складна проблема (кажуть експерти). Щоб ґрунтовно відгистити наше довкілля, треба застосувати різні штудерні, технігні ги хемігні процеси, які, своїм „порядком, витворюватимуть свіже занегищення, яке прийдеться ліквідувати іншими процесами, що в свою гергу... і так далі, либонь, „аж до „оконганія світа". Хіба, щоб сам Господь Бог змилувався над нашим довкіллям і післав людям ще один потоп, як пише дотепний еколог у лондонському тижневику „Вядомосьці". Ва!.. Але звідки набрати стільки — гистої води, — питає той самий автор, — щоб змити з лиця Землі бруди всіх цивілізацій?..

Колись, пригадую, американський ковбой-гуморист, Вилл Раджерс, в одному з своїх монологів говорив: „Скажіть, друзі, що воно за диво? Все на цьому світі йде своїм порядком, тільки з людиною — біда! Чому це так?.. Ось, квіти мали добре літо, тварини теж не нарікають, те саме з деревами... виглядає так, що гим піклується Господь Бог, з тим і гаразд, а до гого тільки людина прикладе свою руку — все йде шкереберть!"

Не забувайте, будь ласка, що небіжгик був гуморист, тож і не беріть собі цих його слів дуже до серця...

Ікер.

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

НЕПОПРАВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Дозволю собі звернути Вам увагу на те, що на першу сторінку „Свободи" ч. 143 з 8-го серпня ц. р. закралася чомусь російська термінологія. Там у короткій вістці п. з. „Американський шахматист Боббі Фішер" надибуємо, почавши від заголовку, такі слова, як „шахматист", „шахматний" і „очко", тоді як їхні українські відповідники – „шахіст", „шаховий" і „точка".

д-р Орест Попович
Шаховий сеньйор -майстер
Бруклин

Уляна Любович

НА ПРИХОДСТВІ У СТРИГАНЦЯХ

(2)

Мешканці села Стриганці не були дуже музикальні. Ціла пісенна творчість це були коломийки, що їх співали всі на одну мелодію і на один голос сильними, але сирими голосами. Їх виводили залюбки восени „при кукурудзі". Вночі при вогнищах лупили кукурудзу і переспівувалися з одного кінця села до другого. Тоді ці прості пісні набирали особливого чару.

Немов для противаги, для вирівняння, ціла сім'я Левицьких була дуже музикальна та ще й любила співати. Василь, який студіював у Празі і там співав у хорі, привозив ноти незнаних ще тоді пісень, найбільше народних в обробці Леонтовича, як „Козака несуть", „Над річкою беріжком", „За городом качки плинуть", „Рано вранці я вставала", „Вітер повіває", „Ой пряду, пряду" і т. п. Так постали у Стриганцях ніби два хори. Один „на горі" на приходстві, де співала студентська молодь, мешканці і гості приходства і також студенти із села. Проби відбувалися на веранді і концерти в саду. Тут до хору долучувався часто і дідьо Софрон.

„Надолині" в читальні був другий хор, що його провадили та у якому співали студенти з „гори". В читальні відбувалися щороку два концерти, один Шевченківський, другий, під час вакацій, концерт народних пісень. Багато пісень, що їх вивчав хор, село присвоювало собі, так що можна сказати, пісні верталися до свого джерела — до народу. Для мене деякі пісні як „За городом качки плинуть", „Над річкою беріжком" та „Ой пряду, пряду" так в'язалися із Стриганцями, що коли їх чую, завжди пригадуться вечори у Стриганцях.

Коли вакації кінчалися і студенти поверталися до шкіл, тоді самий дідьо Софрон учив співати дітей, які скликав до себе до хати, або ішов до читальні.

Недавно я зустріла когось, уже тут в Америці, хто розказував, як переїздив зимою увечері через Стриганці саньми. Дігнав серед села високу постать, що брела засніженою дорогою — це був дідьо Софрон, який вертався із читальні на гору додому.

На Різдво знову появлялися студенти, які завжди третього дня ходили по селі із колядою, не могли пропустити ніодної хати, бо це була б образа. Щороку старалися вивчити нову колядку. Колядували для Рідної Школи.

Першого ж дня ґазди та ґаздині приходили на приходство. Тут їх гостили, а вони зверталися із стародавніми колядами до кожного члена родини.

Повернувшися вперше із вакацій у Стриганцях мій брат Ігор розказував мені про те, як чудово провів там час, співав пісні, що їх там навчився, говорив про тих, кого там зустрічав. Крім молоді посвояченої із Левицькими через Шухевичів, Ганкевичів, які гостили у діда та бабусі Левицьких, розказував про молодь із сусідніх сіл — Рошнева, Побережа, Маріямполя, про Турчмановичів, Зацерковних, Шараневичів і також про товаришів та товаришок молодих Левицьких, поетів, мистців. Бував там поет Олесь Бабій, мистецтвознавець Михайло Драґан, маляр Янцьо Іванець, з дівчат — Таня Яросевич, Соня Бачинська, Леся Крамарж та інші. Рецитував теж веселий „стриганецький вірш", який, хоч може й не увесь звучав так:

Є в Стриганцях хлопців рій,
А найкращий пан Бабій,
І дівчата „дещо" варта,
А найкраща панна Марта.

А Ганися Вельбасівна
Майже Ротшильдові рівна
А Марусенька кохана
Щодня мучить фортеп'яна.

Є ще з хлопців пан Протас,
Каже: „гроші ванітас"
Й шепче мов Торквато
Тассо
„Сеньйоріно де Бельбассо".

Є тут пані Голіцинська,
Але вона вже Брилинська
І нам з неї тільки зиску
Що . . . наберем ще по писку.

Пані Брилинська, про яку згадує цей вірш, це була артистка Голіцинська, яка походила із театральної сім'ї, бо її мати це Борисоглібська. Вона була замужем за директором сільсько-господарської школи у Миловані п. Брилинським і обоє бували частими гістьми у Стриганцях.

Згодом і мені було дано побувати літом у Стриганцях та зустрічати там цікавих людей і мати інколи й деякі пригоди. Місцем де я залюбки пересиджувала годинами, деколи навіть із книжкою у руках, була вишня, що стояла на краю городу близько хвіртки на подвір'я. Підкріплюючися улюбленими вишнями та зачитана у книжку, я побачила, що через недімкнену хвіртку зайшли із подвір'я в город свині. Сходити із вишні не дуже то хотілося, тож я бистро розглядалася, хто міг би мене виручити. А на стежці задуманий і розмріяний (може закоханий) поваґом, проходжувався поет Олесь Бабій. Миттю рішаюся:

— Пане поет! Пане поет! — тут Олесь Бабій оглянувся, хто його кличе, — а я: „Пане поет — виженіть свині з городу". Після такої профанації звання поета я трохи боялася зійти із вишні, але тут не доцінила я Бабія, який здорово, по-козацьки сміявся й обіцяв навіть таку фразу помістити у своїй якійсь поемі. Тим часом пімстився парафразуючи „стриганецький вірш" он як:

Є в Стриганцях хлопців рій,
А найкращий пан Бабій,
Дівчат сила тут зійшлася
Та — найбридша панна Ляся.

У Стриганцях панувала атмосфера пошани для мистецтва і творчости. Із присутніх там під час мого перебування дітей бабці Гені та дідя Софрона двоє Василь та Марійка мали мистецькі зацікавлення. Василь писав. У одній із шаф з книжками ціла горішня полиця заставлена була зошитами у твердих обкладинках із писаннями сьогоднішнього Василя Софронова. Раз, шукаючи за якоюсь книжкою, я натрапила на відкриту шафу (яка, мабуть, звичайно була замкнена) і витягнула один чи другий зошит. До смаку припала мені якась театральна комедія і я не тільки прочитала її таки тут же, присівши під шафою, але навіть навчилася на пам'ять декілька фраз уживаних часто героєм комедії. Під час обіду я ні з цього ні з того виголосила квітучу фразу. Якось ніхто не звернув на це уваги, тільки Марійка, яка значуче поглянула так, що я перервала своє рецитування. Після обіду Марійка запитала мене звідки я це взяла, а коли я пояснила, що це із п'єси її брата, яку знайшла у шафі, вона рішуче сказала, щоб я ніколи туди не заглядала, бо це могло б виглядати на кпини, а дідьо не любить, коли хтось жартує собі із творчости його сина. Мені це поправді дуже подобалося, хоч і було трохи жаль, що я не буду могла вчинити несподіванки Василеві, промовляючи до нього словами героїв із його творів.

Марійка студіювала на філософічному факультеті Львівського Університету, а-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Степан Женецький

ПРИВІЛЕЙ ЖУРНАЛІСТИЧНОЇ ТАЄМНИЦІ

В Америці, а також в цілому вільному світі, дуже часто стає актуальною справа, чи журналістам прислуговує право задержати в тайні джерела, звідки вони одержують секретні відомості про якусь справу, чи мусять, на домагання суду джерело своїх секретних відомостей виявити. Про привілей журналістів задержати в секреті джерела своїх таємних інформацій в комуністичних країнах, навіть не приходиться говорити, бо там чогось такого, не існує; в комуністичних, диктаторських державах усі журналісти й газетярі, якщо хочуть працювати в цій важливій і відповідальній ділянці, мусять служити режимові: виконувати все те, що їм накажуть партійні головачі і вихваляти все, що вони роблять.

Як виглядає привілей журналістичної таємниці в найбільш д е м ократичній країні світу — ЗСА.

Перший раз справа журналістичної таємниці у ЗСА виринула в 1857 р., отже майже перед 100 роками, коли газета „Ню Йорк Таймс" надрукувала статтю репортера Джеймса Сімонтона, у якій говорилося, що деякі конґресмени беруть хабарі. Конґресовий Комітет покликав репортера „Ню Йорк Таймсу" на переслухання і зажадав, щоб він виявив джерело, звідки він одержав інформації для статті. Сімонтон відмовився подати джерело і його поставлено перед суд. На суді Сімонтон покликався на журналістичний привілей, що новинкар не повинен виявляти джерел своїх довірочних інформацій. А тому, що такого привілею в Америці ще в тому часі не було, а Сімонтон на суді не виявив джерела, звідки одержав відомості про хабарництво конґресменів, його засудили за зневагу суду. Цікавим моментом в цій справі було те, що Конґресовий Комітет для прослідження хабарництва, хоч і не добився виявлення джерела, звідки Сімонтон взяв відомости, повірив його інформаціям; кінець тієї голосної справи був такий, що трьох конґресменів, про яких Сімонтон писав, що вони брали хабарі, зрезиґнували зі своїх постів.

З того часу, на журналістичний привілей не зраджувати джерел своїх інформацій, що його обстоював Сімонтон перед 100 роками, дуже часто покликаються американські журналісти. Раніше американські журналісти заєдно вживали інформацій з довірочних джерел серед урядових кругів. В новіших часах, американські газетярі часто користуються інформаціями з довірочних джерел також для виявлювання таких злочинів, як дії терористичної організації „Чорні пантери" та наркотики. Такі інформації з довірочних джерел редакції американських газет одержують майже кожного дня. Працівник щоденника „Ню Йорк Таймс" А. Розенталь нещодавно так про це висловився: „Немає дня, щоб „Ню Йорк Таймс" чи інші газети не друкували статтей, базованих на таємних інформаціях з такого чи іншого роду секретних джерел".

Якщо б уряд змушував журналістів до виявлювання їхніх довірочних джерел, звідки вони одержують свої секретні інформації, то ці джерела „висохли б", тобто не подавали б інформацій, бо боялися б кари і американська громадськість не мала б вільного допливу інформацій, — заявив Н. Розенталь.

Американський федеральний уряд, стейтові законодавчі установи та суди, увесь час намагаються розв'язати цю дуже важливу і складну справу — привілей журналістичної таємниці. В деяких стейтах цей журналістичний привілей охороняється правом. Першим в Америці був стейт Мериленд, що встановив закон про привілей журналістичної таємниці в 1896 р.; після нього 17 інших стейтів увели в себе подібні закони. Одначе в 32-ох стейтах немає правної охорони для привілею журналістичної таємниці.

В 1970 р. федеральний прокуратор Джон Мічел випустив інструкції відносно покликування журналістів перед суд. Хоч ці інструкції дещо зменшили своїми вказівками плутанину, як поступати в таких випадках, проте, ця важлива справа не була вповні розв'язана. На підставі цих інструкцій Уряд може потягнути журналіста до судової відповідальности за виявлення неопублікованих інформацій, навіть тоді, коли журналіст одержав їх довірочно. А коли настане „необхідність та інші надзвичайні ситуації", Уряд може застосувати таке судове поступовання в цій справі, „яке є цілком згідне з інструкціями", виданими федеральним п р о куратором Джоном Мічелом.

Судові рішення відносно привілею журналістичної таємниці були такі різні в останніх роках, що Найвищий Суд видав 29 червня 1972 р. постанову в цій справі. В цій постанові, яка пройшла 5-4 голосами, Найвищий Суд вирішив, що Перша Поправвка до Конституції не охороняє привілею журналістичної таємниці. Але й Найвищий Суд не вирішив остаточно цієї справи. Її має вирішити Конґрес.

Конґресмен Чарлс Вейлен вніс законопроєкт до Конґресу, щоб нарешті схвалити однородний закон про привілей журналістичної таємниці, що був би однаковий для всіх стейтів. За проєктом конґресмена Вейлена, цей закон про привілей журналістичної таємниці мав би бути такий, що заборонив би американських судам та іншим федеральним чи стейтовим установам вимагати від журналістів виявляти довірочні інформації, або джерела своїх інформацій.

Проєктодавець закону твердить, що над цим законом треба буде перевести основні студії і дебати, щоб він став по можливості, найкращим законом для тієї дуже важливої справи. Можна буде сперечатися, пише Вейлен, над поодинокими точками того законопроєкту, але конечно треба нарешті встановити закон про привілей журналістичної таємниці. Якщо інформаційні джерела н е зможуть бути запевнені, що їм не грозить кара за уділювання інформацій, тоді вони не схочуть давати тих інформацій. Право уряду потягнути журналістів до судової відповідальности, з а г рожує вільному поширюванні інформацій.

Конґресмен Вейлен цілком слушно твердить, що б е з привілею журналістичної таємниці, преса втратить свою незалежність і її найважливіша функція — давати незалежні інформації — буде знищена. Якщо вістка журналіста потягне за собою позву до суду, тоді журналіст стане аґентом уряду і ніяке джерело не схоче давати йому інформації, наслідком чого потерпить американський народ, бо не буде мати вільної преси.

Отже, тепер все залежить від Конґресу, який повинен ухвалити закон про привілей журналістичної таємниці і таким чином зробити рішучий крок для запевнення існування і розвитку вільної та критичної преси.

Петиції Відділу УККА в Колорадо до сенаторів

Продовжуючи нашу акцію по лінії протесту й інформації американського політичного світу як також широкого загалу про незавидні події на наших Рідних Землях, Управа місцевого Відділу УККА ще в травні вислала, вже вдруге, відповідні листи до наших двох сенаторів та чотирьох конґресменів стейту Колорадо у Вашинґтоні прохаючи зустрічі з ними з нагоди їхнього перебування у Денвері.

Одним із перших і то дуже прихильно, відгукнувся відомий український громаді на терені Америки довголітній і великий симпатик нашої справи та один із кращих законодавців Америки — сенатор П. Домінік, який 7 липня прийняв на авдієнції делеґацію Відділу зложену з п'ятьох членів під проводом І. Стебельського, теперішнього голови Управи. Крім нього участь у зустрічі взяли: Л. Івашко, д-р Б. Винар, інж. Б. Федущак та заздалегідь запрошений репортер місцевого впливового щоденника „Денвер Пост".

Наступного дня у вечірньому виданні „Денвер Пост" поміщено дуже добру і обширну статтю під назвою „Від Домініка домагаються помогти здержати переслідування в совєтській Україні". У цій статті було з'ясовано, що делеґація Відділу УККА в Денвері відвідала сенатора Домініка в його офіційному бюрі та домагалася від нього засудження нехтування людських прав в Україні, арештів українських письменників, студентів і інтеліґенції та нелюдських засудів діячів української культури тільки за те, що український нарід протестує проти русифікації та хоче жити власним життям.

І. Стебельський голова Відділу просив сенатора піднести справу теперішньої ситуації в Україні на форумі американського Конґресу та вжити свій вплив в урядових колах особливо на членів американської делеґації при Об'єднаних Націях, що повинна справу терору і переслідувань в Україні, піднести на нарадах Комісії Прав Людини.

Голова Відділу згідно із звідомленням просив сенатора поставити сов. урядові домагання ревізії нелеґальних засудів українських інтелектуалістів, як також признати українцям і іншим народам Совєтського Союза ті самі національні, політичні, релігійні і культурні права, якими втішаються інші народи вільного світу.

Сенатор П. Домінік відповів, що справу висунених домагань делеґації він піднесе у своїй промові на форумі сенату, яку він виголосить під час тижня „Поневолених Націй", як також буде говорити з амбасадором при Об'єднаних Націях — п. Бушом, що мала б зробити Комісія Людських Прав.

Він звернув увагу, що засадничо американський нарід не є зацікавлений у конфронтації зі совєтським союзом і тому так тяжко є щонебудь офіційно зробити для добра українського народу.

Члени делеґації заявили сенаторові, що українці в Америці протестаційними акціями не мають на меті проповідувати чи накликати до революції в Україні, а тільки в ім'я людських і національних прав, звернути увагу так американського як і вільного світу на незавидну долю українського народу і в той спосіб примусити совєтську владу злагіднити нечуваний терор.

Стаття ця так своєю появою як і одвертим змістом викликала широке зацікавлення мешканців Денверу, а головні думки з неї були передані в неділю на деяких радіових станціях нашого міста.

Б. Ф.

Канадійська Шевченківська Фундація признала дотацію в сумі 1,250 дол. на видання збірника п'єс для аматорських театрів молоді

Окремий „ад гок" комітет культурних діячів Торонта під назвою „За аматорський театр" займається зібранням фондів на видання двох окремих збірників театральних п'єс В. Софронова Левицького в тому одного для аматорських театрів молоді, а другого для аматорських театрів малих форм. Нещодавна Комітет отримав повідомлення від Канадійської Шевченківської Фундації у Вінніпеґу про призначення дотації в сумі 1 250 дол. на видання першого з названих збірників. Одночасно Спілка Українських Журналістів Канади призначила на ту ціль із своїх фондів 250 дол. Комітет „За аматорський театр" звернувся також до інших українських установ та організацій в Канаді з проханням підтримати названий проєкт своїми дотаціями. Комітет працює як неприбуткове підприємство з ціллю причинитися цим виданням до відродження аматорського театрального руху в українському культурному житті на еміґрації. Кошти видання обох збірників преліміновано на 8.050 дол. Здійснення цього проєкту залежатиме у великій мірі від жертвенности наших організацій та поодиноких меценатів.

Дотації просять слати на банкове конто к о м і т е т у: Ukrainian (Toronto) Credit Union, 297 College St., Toronto 28, Ont., Canada, Acc. No. 6879, нбо на адресу касира: Mr. W. Veryha, 215 Grenadier Rd., Toronto 154, Ont., Canada.

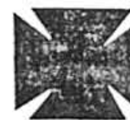
ЄГИПЕТСЬКИЙ УРЯД ЛЯКАЄТЬСЯ постання зорганізованої опозиції й перевів через слухняний йому парлямент закон, який передбачує високі в'язничні кари за творення будь-яких політичних організацій чи партій.

З НАГОДИ ГРАДУАЦІЇ З АКАДЕМІЇ СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ
зложила градуантка
ХРИСТЯ ГАНКЕВИЧ

на Фонд „Церква в Потребі"	$25.00
на Український Музей в Римі	20.00
і на церкву Вакха і Сергія	20.00

УКРАЇНСЬКЕ ІСТОРИЧНЕ ТОВАРИСТВО

з великим сумом повідомляє Українське Громадянство, що 6-го серпня 1972 р. у Вінніпеґу, Канада на 82-му році життя упокоївся в Бозі

СЛ. П.

ОСИП НАВРОЦЬКИЙ

видатний український військовий, політичний і культурний діяч, сотник УГА, провідний член-основник УВО, директор і один з основників В-ва „Червона Калина", член Українського Історичного Товариства і представник „Українського Історика" на Вінніпеґ.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Достойній Дружині Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

УПРАВА УІТ
РЕДАКЦІЯ
„УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА"

Замість квітів на могилу нашого Дорогого Товариша
бл. п. ЮРІЯ КОРИТКА
що помер ненадійно в Dunkirk, N.Y. дня 11 липня 1972 р. складаємо на „Церкву в Потребі":

Ю. Бережницький	$10.00	Ол. Вороняк	25.00
Я. Війтиків	20.00	Б. Лончина	10.00
		О. Оришкевич	25.00
Ю. Вонторський	10.00	Т. Яцкевич	10.00

Разом $110.00

У пам'ять нашого Дорогого Приятеля
св. п. інж. ПЕТРА ШОХА
складаємо 30.00 долярів
на Фонд Катедри Українознавства у Гарварді.
ІРИНА НАНАССИ
А. Л. Д. ДОБРЯНСЬКІ

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями та Знайомими, що у Львові в середу, 16-го серпня 1972 року відійшла у Вічність на 82-му році життя наша Найдорожча МАМА і БАБЦЯ

СЛ. П.

СТЕФАНІЯ СТЕФАНІВСЬКА

Горем прибиті:

БОГДАН та ЮРІЙ — сини з родинами

ЛЮБА, ОЛЕНА та ІРИНА — доньки з родинами

У світлу пам'ять Високодостойного, Дорогого
о. Степана Хабурського
скромний дар 20.00 долярів
на „Церкву в Потребі"
складаю
НАДІЯ КОКОЛЬСЬКА з Родиною

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. РОМАНА ФОРОСТИНИ
на Фонд Верховного Архиєпископа
зложили

Михайло і Олена ОСТРОВЕРХИ	20.00 дол.
Даня РОМАН	5.00 дол.

Замість квітів на могилу
б. судді РОМАНА ФОРОСТИНИ
на Фонд „Церква в Потребі"
зложили по 20.00 долярів
Юрій ГАНКЕВИЧ і
Дарія ХУХРА

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ У СТЕМФОРДІ

(Закінчення)

На перші експонати Музею склались збірки самого Кир Константина, дари наших священиків, які мали деякі цінні речі, особливо рідкі книжки. Своїми порадами, як організувати Музей і що для нього збирати подавали особисто листами до о. Чапельського, д-р Іларіон Свєнціцький, який був у досить живій кореспонденції з о. Чапельським, також д-р Ярослав Пастернак Директор Музею НТШ, який навіть написав статтю, що була поміщена в „Америці" у Філядельфії з дня 2 і 10 липня 1935 п. н. „Обласні Музеї, їх завдання й організація" Писав також про організацію Музею в Америці д-р Є. Ю. Пеленський, співробітник Національного Музею у Львові у статті „Організація Українського Музею в Америці", поміщена в збірнику: „Американські Українці Рідній Школі". Преосв. Кир Константин використав нагоду відвідин Сестри Северини ЧСВВ, яка об'їздила Америку з виставкою народної ноші та просив її, щоб вибрала найкращі зразки народного мистецтва, одягів, різьби, домашнього промислу та пересилала їх до Музею в Стемфорді (1935 рік). На ту ціль тоді Владика дав поважну суму 500.00 дол.

Вже в році 1936 вибрався до Галичини о. Лев Чапельський для зібрання експонатів і там закупив багато цінних експонатів із дублетів Національного Музею і Музею Наукового Товариства ім. Шевченка. При цьому о. Лев Чапельський у своїх поїздках придбав багато експонатів від приватних осіб. Тоді були теж замовлені скульптури у пок. Сергія Литвиненка, а саме копія св. Софії у Києві, пам'ятник на могилі Шашкевича у Львові, Золоті Ворота, Саркофаг Ярослава Мудрого. Всі ці скульптури та такі речі, як кераміка, цимбали, гуцульська різьблена скриня, були перевезені кораблем до ЗСА.

Рівнобіжно із музейними збірками організувалася при Музеї бібліотека, яка нині є чи не найкращою україно-знавчою бібліотекою на терені Америки і Канади. Може не так скількістю томів, як деякими цінними виданнями, що знайшлися у Стемфорді. Пок. Кир Константин Богачевський був великим бібліофілом і він зі своєї бібліотеки та від деяких священиків бібліофілів придбав для бібліотеки, деякі справжні білі круки.

Годі перелічувати все, що має Український Музей і бібліотека. Для цього треба приїхати й оглянути музейні збірки. Все таки для орієнтації подам тільки загально про деякі важливіші експонати чи книжки, що знаходяться у Стемфордському Музею.

Із музейних експонатів Музей має прегарну збірку народної ноші, яка на основі оцінки знатоків, є таки найкращою на цьому континенті. Її передала Мати Северина, ЧСВВ, яка мала бути найкращим знатоком народної ноші в Галичині. Маємо гарну збірку гуцульської кераміки і загально української, гуцульські кахлі, гуцульську зброю, різьблені хрести, дві гуцульські скрині, цимбали, ліру, намиста. Крім Архипенкового: Шевченко на засланні, Музей має велику збірку творів пок. Сергія Литвиненка і то передвоєнні замовлення ще у Львові, та дари Надії Литвиненкової після смерти мистця. Маємо теж крука „Блудний Син" у бронзі. Малярство заступлене в нашому Музеї працями таких мистців: Труш, Новаківський, Кульчицька, Осінчук, Перфецький, Гординський, Кучмак. Окремої вартости є в Музею мальовані на склі образи — лемківські примітиви із XVIII століття. Із дереворитів маємо: П. Обаля — серія українських письменників, Гебус-Баранецький, Кульчицької і Якова Гніздовського. Треба згадати, що Музей має в депозиті медальйони Масютина усіх 63 — історичні постаті від Олега до Симона Петлюри. Маємо теж гарну колекцію воєнних відзнак і жетонів та збірку українських і чужих грошей. В архіві Музею зберігається численна кореспонденція визначних українців, в тому духовних і світських: Листи Митр. Шептицького, Єп. Ортинського, різних священиків-піонерів, Грушевського, Лепкого, Русової, К. Студинського, К. Гриневичевої, Олени Кисілевської, о. Августина Волошина, Мати Северини, Василя Панейка, Юліяна Бачинського, Константини Малицької, Ольги Ціпановської, Іларіона Свєнціцького, М. Лозинського, І. Боберського та інших. Архів має теж велику колекцію фотознимок і то як загально українського змісту і походження так із життя американських українців.

Наша бібліотека має крім творів майже усіх наших письменників клясиків і науковців із різних ділянок — ще такі були круки, як „Тріодь цвітно" Швайпольда Фіоля із 1491 року, Євангеліє видане за апробатою Митр. Петра Могили із 1636 р., Антологіон друкований у Львові 1643, Октоїх із 1644, унікальний збірник проповідей із 1794, Служебник із 1734, виданий в Почаєві і багато іншого. У нас можна оглянути Зорю Галицьку із 1848 року, отже першу українську газету, Церковную Газету видавану в Будапешті о. Іваном Раковським.

Український Музей у Стемфорді, як це буває в того роду інституціях — мав свої етапи розвою і застою. Перших кілька років були дуже динамічними, відтак прийшов частинно застій, а навіть припинення діяльности з огляду на потребу приміщень для студентів Коледжу, заки збудовано новий будинок. З приходом до Стемфорду Преос. Владики Кир Йосифа — почався дальший етап розвитку Музею і Бібліотеки. Треба було найперше призначити когось, щоб зайнявся так би мовити пущенням знову в рух Музею. На пропозицію проф. Пастернака, який в травні 1964 року відвідав Музей і оцінив його збірки як дуже цінні — Преосв. Владика Кир Йосиф призначив на цей пост підписаного.

Я не можу похвалитись великими успіхами, хоча в мене не бракує ні доброї волі, ні любови до того роду культурної праці, але попри мої академічні обов'язки та цілого ряду інших навантажень пов'язаних із моєю професією — не все можна зробити, щоб хотілося і булоб потрібно, тимбільше, що коли брати до уваги, що наразі в Музею працюю я сам, то не багато часу лишається на реалізацію більших плянів, тимбільше, що тут не малу ролю відограє, як то звичайно у нас буває — брак фондів.

Великим досягненням уважаю те, що наша Громада все більше доцінює того роду інституцію. Наші вихованники чимраз все більше дають нагоду нашій молоді пізнавати скарби нашої культури, організуючи шкільні прогульки до Музею. Окружна рада Союзу Українок організувала таку прогульку до нашого Музею для своїх членкинь.

При Музею створено Раду Директорів Музею в якій заступлені наші поодинокі професії включно із мистцями і знатоками мистецтва, які багато причинились до популяризації нашого Музею і до зібрання фондів на потреби Музею.

Ми видали документальний твір про нашу Лемківщину — Лемківський Шематизм з 1936 р., який є книгою великої історичної вартости. Це свідоцтво, що Лемківщина від віків була наша.

Маємо в пляні видати Герби земель України здається одинока збірка, що є власністю Музею й уніформи українських військових формацій із 1918 років — теж одинока збірка — якщо мені відомо, що є власністю нашого Музею. В міру фондів можна б видати і інші праці із нашого мистецтва, чи інших ділянок нашої культури.

Український Музей у Стемфорді —це наша спільна культурна інституція. Отже спільними силами подбаймо про її ріст і тим самим про її краще служіння нашій Громаді. Вона створена з метою, щоб служити нашому Народові і нашій Церкві.

Василь Ленцик

НА ПРИХОДСТВІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ле, крім цього, вчащала до драматичної школи, оскільки, не помиляюся під дирекцією Миколи Вороного. Одного дня у Стриганцях вона хотіла попрактикувати грим на мені. Найбільше подобався мені мій ніс, із якого Марійка при помочі білої чи синявої чертки, а, може кількох черток зуміла зробити зовсім приличний і навіть приємний носик. А які брови, смугляві рум'янці, червоні уста. Мені жалко було змити цю краску без використання. Марійка додала кілька черток, щоб зробити мене дещо старшою, вдягнула мене в одяг селянки, голову запнула хусткою і я з'явилася у кухні, ніби шукаю роботи. Добра бабуся Гена вдавала, що дійсно мене не пізнає і я ще довго розказувала дома, як це я її підвела.

Моїм любимим місцем у Стриганцях був гай на узгір'ї поза приходством. Туди я мала скорочену дорогу через вікно малої кімнати, де зберігалися невживані літом речі. Я любила ходити туди увечері при заході сонця. Від села снувалися дими із коминів, чути було спів із приходського саду. Видно творча атмосфера Стриганець була заразлива, бо я стала описувати ці заходи сонця. Не думаю, щоб українська література потерпіла велику страту від того, що моє писання пропало. Зате дуже мені шкода, що пропав пам'ятник до якого, як це водилося, вписувалися різні люди. Тепер бачу, скільки мені, підросткові, цікавих людей, яких уже не зустрінеш, вписало щонайменше свої імена, а то й думки і навіть вірші. Василь Софронів Левицький написав мені двічі свої вірші. Вперше у ще дитячому пам'ятнику:

Бувають в житті людини
Різні непредвиджені
хвилини,
Може прийде і така скучна
хвилька,
Що згадаєш свого вуйка
Василька.

Але два-три роки пізніше у другому, більш дорослому пам'ятнику вписав вірш якого, може, вже він сам не пам'ятає, але якого правду напевно визнає ще сьогодні.

Я люблю життя і вірю
в любов
І всюди шукаю краси.

Слова ці, Улясю, розваж,
полюби
І в серці своїм, мов девіз,
напиши:
Я люблю життя і вірю
в любов
та всюди знаходжу красу.

Операція на пересадження нирок

Майже вся американська преса довкола Нюарку — „Стар Леджер", „Нюарк Івнінг Нюз", „Дейлі Джорнал" та інші — інформувала про те, що у Нюарському шпиталі „Бет Ізраел Медікал Центер" протягом одного дня за 18 годин гроблено трьом пацієнтам пересадку нирок. Одним із цих трьох осіб, що дістав здорову нирку, був наш земляк українець Бабенко Володимир, який з родиною мешкає у Розел Парк, 170 Дридж Аве. В. Бабенко, віком 45 років, одружений, має двоє гарних дітей Юрія і Тетяну, ветеран Корейської війни, захворів на нирки десь 4 роки тому. Внаслідок цього він став інвалідом і змушений був уживати (вартість 10,000 дол.) машину, яка заступала працю нирок. Завдяки дружині п-ні Євгенії, яка відбула курс діяння машиною, В. Бабенко мав можливість систематично два рази у тиждень, кожного разу по 6-7 годин користатися цією машиною, яка заступала йому нирки.

Турботи про діти, лікування хворого чоловіка, праця впала великим тягарем на одні руки, до того активної в парафії Євгенії Бабенко, яка переносячи тяжкі роки перевтоми і сама захворіла на тяжку хворобу.

Господь милосердний почув моління, сльози дітей і дружини, наділив ласкаво і надією на уздоровлення дорогого батька і чоловіка. У середу, 9-го серпня, 1972 року протягом безперервних 6 годин В. Бабенкові зроблено операцію на пересадження нирки, яка пройшла успішно.

Побажаємо ж В. Бабенкові і його дружині нових сил, і повного здоров'я.

Управа і члени Хору ім. Леонтовича, Ірвінгтон, Н. Дж.

НА ПОРОЗІ ШКІЛЬНОГО РОКУ

З 1-го вересня в совєтських школах розпочинається навчальний рік. „Радянська Україна" з 12 серпня повідомила, що багато шкіл „у республіці" ще не відремонтовані. „У деяких районах Харківської та Миколаївської областей бракує портфелів, альбомів для малювання, фарб, кольорових олівців, креслярських дощок, нотних зошитів, готовалень, логаритмічних лінійок. Бажано мати більше дитячого одягу, спортивних костюмів, шкільних уніформ великих розмірів. Це тим більш необхідно, що в загальноосвітніх школах Донецької, Дніпропетровської, Київської, Львівської областей запроваджується нова форма для хлопчиків".

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АНТІН БОГУЦЬКИЙ — член УНС Відд. 217 Б-ва св. Йосафата в Рочестері, Н. Й., помер 6 червня 1972 р. на 77 р. ж. Став членом УНС в 1921 р. Полишив у смутку 2 дочки: Анну і Стеллу, 3 внуків, 2 правнуків, сестру і брата. Похорон відбувся 9-го червня 1972 р. на цвинтарі Holy Sepulchre, Rochester, N.Y.
Вічна Йому Пам'ять!
Т. Кубарич, секр.

ІВАН ЛОПАТКА, член УНС Відд. 173 Б-ва св. Володимира у Вілмінгтон, Дел., помер 9 липня 1972 р. на 67 р. ж. Нар. в с. Військо, пов. Добромиль, і став членом УНС в 1926 р. Полишив у смутку дружину Анну, 2 синів, 3 доньки та 17 внуків. Похорон відбувся 13 липня ц. р. на цвинтарі Всіх Святих у Вілмінгтон, Дел.
Вічна Йому Пам'ять!
П. Щерба, секр.

НИКОЛА КОЗУЛЯК — член УНС Відд. 130 Б-ва св. Володимира в Ню Йорку, Н. Й., помер 8 червня 1972 р. на 83 р. ж. Нар. в с. Березовиця Велика, пов. Тернопіль. Став членом УНС в 1918 р. Полишив у смутку дружину Февронію, 2 синів: Михайла і Василя, 7 внуків і 1 правнука. Похорон відбувся 12-го червня 1972 р. на цвинтарі Кальварія.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ГЕЛЕН ВОРКЕВИЧ — членка УНС Відд. 456 Т-ва Б. Хмельницького в Тіммінс, Квіб., Канада, померла 15-го липня 1972 р. на 58 р. ж. Народилась в Монтреалі, Квіб., і стала членкою УНС в 1951 р. Полишила в смутку мужа Вільяма, доньку Ліліян, 2 синів: Мілтона і Богдана та 4 внуків. Похорон відбувся 17 липня ц. р. на цвинтарі в Тіммінс, Квіб., Канада.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

ГРИГОРІЙ БУЧКО — член УНС Відд. 324 Т-ва Мир у Філядельфії, Па., помер 23-го липня 1972 р. на 77 р. ж. Народився в с. Полупанівці, Україна, і став членом УНС в 1939 р. Полишив у смутку дружину Розалію, 2 дочки, 3 синів, 9 внуків і 5 правнуків. Похорон відбувся 27-го липня ц. р. на цвинтарі Факс Чейс, Філядельфія, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ІВАН ЯВОРСЬКИЙ — член УНС Відд. 321 Б-ва св. ап. Петра і Павла в Фенікевіллі, Па., помер 24 липня 1972 р. на 80 р. ж. Став членом УНСоюзу в 1924 р. Полишив у смутку дружину Марію та родину. Похорон відбувся 29 липня ц. р. на цвинтарі св. Петра і Павла в Фенікевіллі, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

АНДРІЙ СЕМКІВ, член УНС Відд. 435 Товариський Кружок в Ню Йорку, Н. Й., помер 17 жовтня 1971 р. на 62 р. ж. Нар. в с. Печена, Перемишляни, Україна, і став членом УНС в 1940 р. Полишив у смутку дружину Гелену, братів: Івана і Франка. Похорон відбувся на цвинтарі Holy Cros, N. Arlington, N. J.
Вічна Йому Пам'ять!
С. Курляк, секр.

МАРІЯ ТИХОЛИЗ — членка УНС Відд. 147 Б-ва св. Михаїла в Аллентавні, Па., померла 23 липня 1972 р. на 78 р. ж. Стала членкою УНСоюзу в 1921 р. Полишила в смутку сина Михайла, 6 внуків і 4 правнуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії в Аллентавні, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

КАТЕРИНА ІВАНИЦЬКА — членка УНС Відд. 383 Б-ва св. ап. Петра і Павла в Брідджпорті, Па., померла 7 липня 1972 р. на 76 р. ж. Народилася в с. Стефкова, Україна і стала членкою УНС в 1942 р. Полишила в смутку 3 доньки: Марію, Анну, Гелену, сина Івана. Похорон відбувся 10 липня ц. р. на цвинтарі св. Петра і Павла в Upper Merion Twp.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

СТЕПАН МЕЛЬКО, член УНСоюзу Відд. 352 Б-ва св. Арх. Михаїла в Честері, Па., помер 22 липня 1972 р. на 78 р. ж. Став членом УНСоюзу в 1934 р. Полишив у смутку синів: Михайла, Степана, Володимира, Осипа, дочки: Марію, Катерину, Степанію, Анну, 23 внуків та 2 правнуків. Похорон відбувся 26 липня ц. р. на цвинтарі Immaculate Heart, Linwood, Pa.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

СУБОТА, 19-го СЕРПНЯ 1972 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Звичайні місячні збори Б-ва св. Юрія 239 Відд. в домі Укр. Амер. Горожан, 847 N. Franklin. — Д-р В. Галан, гол., М. Ковальчук, секр.

НЕДІЛЯ, 20-го СЕРПНЯ 1972 р.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ, 342 Відд. о год. 1:30 по пол. в клясі ч. 2 при церкві св. Димитрія. — Управа.